

Tabulka 4: Podíl žáků dané země (v procentech) podle frekvence, s jakou bývá čtení součástí jejich domácího úkolu (zvýrazněn nejvyšší podíl; mezinárodní průměr zahrnuje 45 zúčastněných zemí včetně rozvojových, kde jsou hodnoty velmi nízké)

Země	Nikdy	Méně než 1x týdně	1x nebo 2x týdně	3x nebo 4x týdně	Každý den
USA	2,8	4,2	11,4	19,1	62,5
Rusko	0,0	3,0	21,5	22,1	53,4
Chorvatsko	1,9	3,4	24,1	30,8	39,8
Dánsko	0,0	2,8	17,6	39,3	40,4
Finsko	1,2	2,9	21,9	41,8	32,3
ČR	2,7	18,7	41,7	21,0	15,9
Mezinárodní průměr	3,9	11,6	29,8	21,1	33,6

Ukázali jsme, že v některých zemích je čtení věnována větší pozornost než v ČR. Projevuje se to nejen ve větší účasti na dalším vzdělávání učitelů, ale také větším rozsahem výuky čtení ve škole. Lepších výsledků však dosahují i některé ze zemí, které mají srovnatelné množství výuky jako u nás, a tak za klíčové považujeme, jaké vzdělávací cíle, didaktické přístupy a vyučovací metody budeme v budoucnu při rozvoji čtenářských dovedností aplikovat. Měli bychom vždy respektovat kulturní tradici a vyhnout se nekritickému přijímání zahraničních postupů. Ukazuje se, že k podobným výsledkům mohou vést velmi specifické cesty. Měli bychom si však neustále klást otázku, jak naše přístupy odpovídají vzdělávacím cílům a zda vedou k jejich naplnění. V české škole například stojí za zvážení, jaké čtenářské dovednosti rozvíjí hlasité sdílené čtení. Ukázali jsme, že čeští žáci mají určitý deficit v úlohách zaměřených na posuzování záměru autora a prostředků, kterých k jeho dosažení používá. To považujeme za velmi důležité pro budování kritického myšlení dětí a rozvoj jejich obranyschopnosti proti manipulaci. Také to rozvíjí jejich vlastní vyjadřovací dovednosti. Nelehkým cílem školní výuky mateřského jazyka je rozvíjet u dětí kladný vztah ke čtení. Jistě k tomu přispívá, když dětem ukazujeme cesty, jak přečteným textům co nejlépe porozumět a jak je propojovat s vlastními zkušenostmi a pocity. Následující učební úlohy jsme tvořili se záměrem poskytnout učitelům učební materiál, který by sloužil jako doplněk k používaným čítankám a učebnicím. Věříme, že budou žáky bavit a že se i něco naučí.

ÚLOHY

Čtenářské úlohy, které najdete v následující části knihy, jsou určeny pro starší žáky 1. stupně základní školy. Zkušebně jsme je zadávali ve 3.–5. ročníku. Je přirozené, že s mnohými úlohami měli většinou čtvrtáci a pátáci menší problémy než třetíci, kteří i u úloh menší náročnosti potřebovali trochu více času a častější pomoc učitele. Jak jsme již uvedli, v šetření PIRLS se ukázalo, že v České republice je poměrně nízké procento žáků, kteří si poradí i s otázkami nejvyšší úrovně obtížnosti. Rozhodli jsme se proto zařadit i náročnější úkoly pro nadané žáky.⁹ Úlohy mají podobnou strukturu jako testová zadání z mezinárodního šetření PIRLS, ale nejsou určeny k testování, ale především k rozvoji *čtení s porozuměním*. Doufáme, že jejich využití ve výuce mateřského jazyka přispěje k tomu, aby se žáci naučili přemýšlet o čteném textu, lépe mu rozuměli a stávali se z nich lepší čtenáři.

⁹ Náročnější otázky jsou v rámci úloh označeny hvězdičkou.